

2021-11-24

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: AFN 2021/221

Redovisning av arbets- och företagsnämndens ansvar för målgruppen barn och ungdomar

Informationsärende

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden noterar redovisning av verksamheten för nämndens målgrupp barn och ungdomar till protokollet

Sammanfattning

Det aktuella ärendet syftar till att ge en övergripande bild av det arbete som bedrivs för målgruppen barn och ungdomar under arbets- och företagsnämndens ansvar. Den här rapporteringen fokuserar i huvudsak på målgruppen ungdomar utifrån nämndens ansvar för feriearbeten och det kommunala aktivitetsansvaret. Målgruppen ensamkommande barn och unga redovisas i nämndens månadsbokslut. Ett effektivt arbete med dessa målgrupper väntas ha positiva effekter för såväl ungdomen och dennes familj, som för Nacka och samhällsutvecklingen i stort. Detta genom att ett tydligt arbete med målgruppen syftar till att skapa förutsättningar för att på sikt säkra en högre andel självförsörjande och skattebetalande Nackabor.

Arbets- och företagsnämnden har tre huvudsakliga ansvarsområden för målgruppen barn och ungdomar; ungdomars feriearbeten under grundskolan, det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar i gymnasieåldern och mottagande av ensamkommande barn och unga.

Den fortsatta utvecklingen av verksamheterna för arbets- och företagsnämndens målgrupp barn och ungdomar utgår från prioriteringar i enlighet med nämndens Mål och Budget 2022-2024. Under kommande år har arbets- och företagsnämnden bland annat beslutat att prioritera förebyggande arbete för att undvika att andelen unga Nackabor hamnar i biståndsberoende, att minska andelen arbetslösa ungdomar samt att utveckla kontakterna med gymnasieskolorna i syfte att förebygga elevers avhopp.

Sammanfattningsvis antas de långsiktiga effekterna av verksamheternas arbete med barn och ungdomar innebära förbättrade förutsättningar för dessa barn och ungdomar i Nacka att självständigt skapa sitt liv med egen försörjning. En effektiv verksamhet för

målgruppen barn och ungdomar under arbets- och företagsnämndens ansvar kan därför antas vara en viktig fråga för ungdomen, kommunen, företag och hela regionen.

Ärendet

Det aktuella ärendet syftar till att ge en övergripande bild av det arbete som bedrivs för målgruppen barn och ungdomar under arbets- och företagsnämndens ansvar. Den här rapporteringen fokuserar i huvudsak på målgruppen ungdomar utifrån nämndens ansvar för feriearbeten och det kommunala aktivitetsansvaret. Målgruppen ensamkommande barn och unga redovisas i nämndens månadsbokslut. Ett effektivt arbete med dessa målgrupper väntas ha positiva effekter för såväl ungdomen och dennes familj, som för Nacka och samhällsutvecklingen i stort. Detta genom att ett tydligt arbete med målgruppen syftar till att skapa förutsättningar för att på sikt säkra en högre andel självförsörjande och skattebetalande Nackabor.

Sveriges kommuner och regioner, SKR, lyfter i rapporten "Utbildning - nyckeln till arbete" olika risker till följd av att individer ej fullföljer sin gymnasieutbildning. Enligt rapporten har unga som inte slutfört gymnasiestudierna svårare än de med avslutade studier att etablera sig på arbetsmarknaden. Rapporten visar även att de som inte avslutat sin gymnasieutbildning har betydligt svårare att få och behålla ett arbete även vid 29 års ålder. En slutsats i rapporten är att detta i sin tur väntas öka beroendet av ekonomiskt bistånd och risken för utanförskap. Enligt rapporten har personer utan avslutad gymnasieutbildning vid:

- 20 års ålder,
 - 43 procent högre risk för arbetslöshet
 - 3,5 gånger högre risk att få ekonomiskt bistånd
- 25 års ålder,
 - 60 procent högre risk för arbetslöshet
 - 4 gånger högre risk att få ekonomiskt bistånd
- 29 års ålder,
 - 86 procent högre risk för arbetslöshet
 - 5 gånger högre risk att få ekonomiskt bistånd

I redovisningen av regeringsuppdraget (2016:32) *Skolverkets uppdrag om att genomföra verksamhetsnära insatser för att förebygga avhopp från gymnasieskolan, 2019* styrks ytterligare att gymnasieexamen är en av de viktigaste faktorerna för att en människa ska kunna komma in på arbetsmarknaden och i samhället. Här lyfts att en individ som inte kommer in på arbetsmarknaden beräknas kosta samhället 14 - 15 miljoner kronor under sin livstid, i form av exempelvis ekonomiskt bistånd och förlorade skatteintäkter. Till detta lyfts att stora delar av arbetslivet är i behov av utbildad arbetskraft.

En effektiv verksamhet för målgruppen barn och ungdomar under arbets- och företagsnämndens ansvar kan således antas vara en viktig fråga för ungdomen, kommunen, företag och hela regionen. Sammanfattningsvis antas de långsiktiga effekterna av verksamheterna innebära förbättrade förutsättningar för dessa barn och ungdomar i Nacka att självständigt skapa sitt liv med egen försörjning.

Arbets- och företagsnämndens ansvar för målgruppen barn och ungdomar

I arbets- och företagsnämndens reglemente specificeras tre huvudsakliga ansvarsområden för målgruppen barn och ungdomar.

1. Det kommunala aktivitetsansvaret, KAA
Arbets- och företagsnämnden ansvarar för fullgörande, uppföljning och utvärdering av vad som åligger kommunen enligt 29 kap. 9 § skollagen avseende ungdomar under Nacka kommun 20 år som fullgjort skolplikten och som inte genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning.
2. Ungdomars feriearbeten, inklusive entreprenörsutbildning
Arbets- och företagsnämnden ansvarar för ungdomars feriearbeten.
3. Ensamkommande barn och ungdomar
I ansvaret för ensamkommande barn och ungdomar ingår de uppgifter som ankommer på socialnämnden enligt socialtjänstlagen, föräldrabalken och lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Om nämnden har inlett vård av den unge med stöd av LVU är nämnden fortsatt ansvarig för vården med stöd av samma lag efter att den unge har fyllt 18 år. Detsamma gäller boendeinsats eller övriga insatser enligt socialtjänstlagen som syftar till att stödja den unga att förberedas för ett självständigt vuxenliv.

Nedan följer kortfattad information om respektive ansvarsområde avseende uppdrag, nämndens ansvar, målgrupp och verksamhet. Avslutningsvis förs ett resonemang utifrån en kortfattad analys av utmaningar och föreslagna frågeställningar att utreda vidare vid en kommande genomlysning av nämndens verksamheter för målgruppen ungdomar.

1. Det kommunala aktivitetsansvaret

Utbildning är en av de viktigaste faktorerna för att en ung människa ska kunna etablera sig i samhället. Genom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) är kommunerna skyldiga (skollagen kap 29 §9) att uppmärksamma och erbjuda insatser till ungdomar under 20 år som inte studerar i gymnasieskolan eller genomför någon motsvarande utbildning.

Arbets- och företagsnämndens uppdrag

Det kommunala aktivitetsansvaret är aktuellt för ungdomar som fullgjort skolplikten men som inte genomfört eller har fullföljt en utbildning på ett nationellt program i en gymnasieskola, gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning. Det kommunala

aktivitetsansvaret ställer krav på att kommunen håller sig informerad om vilka som tillhör målgruppen, kontaktar dessa och erbjuder dem lämpliga individuella åtgärder.

Aktivitetsansvaret omfattar allt från kartläggning och uppsökande verksamhet för att hitta de berörda ungdomarna, till olika insatser för att i första hand motivera ungdomar att påbörja eller återuppta en utbildning.

Insatser för ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret

Insatser och stöd som erbjuds ungdomar i Nacka inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret innefattar insatser för ungdomar 16-17 år, och arbetsmarknadsinsatser för ungdomar över 18 år.

För ungdomar 16-17 år erbjuds insatserna:

- *Vägledning*; den vanligaste insatsen för ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret är att vägledningen inriktad mot studier inom kommunal vuxenutbildning eller folkhögskola. Studie- och yrkesvägledningen kan också leda till studieförberedande insatser.
- *Studier inom kommunal vuxenutbildning*; de flesta ungdomar som fått vägledning studerar sedan vidare inom kommunal vuxenutbildning eller på en folkhögskola. Ungdomar i behov av extra resurser på skolan har också möjlighet att studera vidare på ungdomsgymnasiet. Under studiernas gång erbjuds ungdomarna stöd i form av motiveringssamtal, planering av studier samt ansökningar till kurser/utbildning.
- *Studieförberedande praktik*; Insatsen studieförberedande praktik riktar sig till ungdomar under 18 år, som hoppat av gymnasiet. Insatsen syftar till att ungdomen ska få tillbaka sin studiemotivation för att sedan slutföra sina gymnasiestudier. Den studieförberedande praktiken är en insats där ungdomen praktiserar på en arbetsplats enligt överenskommelse mellan arbetsgivare och ungdomen. Insatsen innebär personlighetsutvecklande arbetsträning och insiktshöjande och motiverande samtal. Ungdomar som beviljas insatsen följs kontinuerligt upp av en arbetskonsulent med kompetens inom socialt arbete med ungdomar med komplexa behov. Insatsen kan kombineras med studier inom kommunal vuxenutbildning. Studieförberedande praktik leder ofta till fortsatta studier, någon form av anställning eller att ungdomen remitteras till en mer lämplig insats.

För ungdomar över 18 år erbjuds kommunala arbetsmarknadsinsatser:

- *Jobbpeng grund*; Insatsen beviljas ungdomar över 18 år som bedöms stå nära arbetsmarknaden, men som behöver extra stöd för att hitta ett arbete. Ibland kan

ungdomen behöva en praktikplats för att skapa kontakt på en arbetsplats eller för att få erfarenheter och referenser.

- *Förstärkt jobbpeng*; Insatsen beviljas personer över 18 år som har någon form av neuropsykiatrisk diagnos. Flera av dessa ungdomar har tidigare beviljats insatsen Studieförberedande praktik och har sedan haft ytterligare fortsatt behov av stöd efter att den insatsen avslutas då de fyllt 18 år.
- *Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion*; Insatsen beviljas ungdomar som är nyanlända och har bristande språkkunskaper i svenska. Målet är att lära sig det svenska språket genom att kombinera undervisning i skolform (sfi) på halvtid och språkträning ute på en arbetsplats på minst 50 procent av insatsen.
- *Hälsoträdgården*; Insatsen Hälsoträdgården beviljas personer över 18 år som är i behov av rehabilitering. Insatsen hjälper kunderna att bygga upp sitt självförtroende, öka livskraften och förbättra både sin psykiska och fysiska hälsa. Här kan kunderna ägna sig åt skapande verksamhet, trädgårdsarbete eller bara vila och koppla av i naturmiljö. Målet är att stötta kunderna så att de kan komma tillbaka till någon form av sysselsättning såsom arbetsträning, praktik eller studier, genom att hjälpa kunderna att hitta balans i tillvaron, och börja tro på sig själva igen.
- *MIA-vidare*; Insatsen MIA-vidare inom ramen för samordningsförbundet VårNa beviljas personer över 18 år som av någon anledning inte haft en sysselsättning på länge. Oavsett om det beror på sjukskrivning, rehabilitering eller på något annat, är MIA-vidare till för att öppna dörrar mot arbetsmarknaden. Samtidigt bidrar insatsen till en stegförflyttning mot ett ökat deltagande i samhället, bättre hälsa och större social gemenskap.

Behov och utmaningar

Ungdomars behov ser mycket olika ut och målgruppen utgör ingen homogen grupp. En del av ungdomarna har behov som kan mötas med enklare insatser, till exempel studievägledning för att hitta lämplig utbildning. En del ungdomarna har ett stort behov av inledningsvis aktivt vuxenstöd, daglig struktur och motiverande insatser för att återfå kraften att ta egna initiativ för att slutföra sina studier. Dessa motiverande insatser erbjuds individuellt och ges i form av samtal. Ytterligare ungdomar har behov som fordrar omfattande stödinsatser, vilket kräver samverkan mellan sociala myndigheter, arbetsförmedling och andra aktörer. För att säkerställa att ungdomens behov möts av rätt insats görs först en individuell planering med varje ungdom som får en insats från kommunen.

Ansvariga handläggare och anordnare med uppdrag att arbeta med det kommunala aktivitetsansvaret lyfter olika situationer och utmaningar i arbetet med just denna målgrupp. Exempel på utmaningar som är återkommande i arbetet med det kommunala

aktivitetsansvaret anges för såväl ungdomen och dennes familj, som för ansvariga verksamheter inom kommunen.

- *Ungdomen:* Eleven och ungdomen som blir aktuell inom det kommunala aktivitetsansvaret har inte sällan en lång historik av utmaningar som lett fram till beslutet att inte vilja och/eller uppleva sig inte förmå slutföra sin skolgång. En betydande andel av ungdomarna som får insatsen har en eller flera funktionsvariationer och har ofta redan gjort ett eller flera studieavbrott. Många har haft svårigheter sedan grundskolan och har sedan tidigare kontakt med BUP och/eller socialtjänsten.
- *Familjen:* Vikten av familjen och kontakter runt dessa elever och ungdomar är stor. Det är ofta en utmanande situation för hela familjen, oavsett om det är en resurssvag familj i behov av extra stöd från kommunen eller om det är en resursstark familj med möjligheter att fullt ut fokusera på ungdomens återgång till skolan. I det kommunala uppdraget ingår, likväl som det under hela skolgången i skolans uppdrag, att stötta familjer att hantera situationer och utmaningar för att stötta och motivera ungdomen att ta del av den utbildning hen har rätt till.
- *Skolan:* Målgruppen för det kommunala aktivitetsansvaret är en varierande målgrupp med många gånger komplexa behov och varierande förutsättningar att motiveras att tillgodogöra sig insatser. En stor utmaning för just skolorna är dessa elevers höga frånvaro från skolan, vilket många gånger begränsar möjligheterna för skolan att stötta, följa upp och erbjuda fungerande insatser.
- *Kommunen:* Det kommunala uppdraget innebär att bidra med förutsättningar så att samtliga elever tar del av den utbildning de har rätt till. Uppdrag, ansvar och resurser för att stötta och ge dessa förutsättningar för ungdomar, och deras familjer, är fördelat utifrån behov på flera nämnder inom kommunen. Utbildningsnämnden har ansvar som hemkommun, vilket inkluderar bevakning av att alla skolpliktiga elever får utbildning. Utbildningsnämnden ansvarar för finansiering, att kundvalet fungerar och att det exempelvis finns ett utbud av skolplatser samt för uppföljning och utvärdering på övergripande nivå. Ansvaret för att utforma och genomföra utbildningen i grund- och gymnasieskolan ligger på skolans olika huvudmän; kommunstyrelsen i egenskap av huvudman för de kommunala skolorna, och de fristående huvudmän som har tillstånd från Skolinspektionen.

Det kommunala aktivitetsansvaret i Nacka kommun 2021

Kommunen följer upp avhopp från gymnasiet genom brev med frågan om vilken sysselsättning ungdomen har, samt erbjudande i form av vägledning mot studier eller praktik/arbete från kommunen.

Under perioden 1 januari – 31 augusti 2021 har 47 ungdomar haft en arbetsmarknadsinsats eller en insats från kommunen i form av studie- och yrkesvägledning. Av dessa har 26 avslutat insatsen varav 21 har gått vidare till studier eller arbete.

Ytterligare 23 ungdomar har fått insatsen studie- och yrkesvägledning. Av dessa har 20 hittills börjat studera på kommunal vuxenutbildning eller gymnasieskola. Sammantaget har 67 procent med avslutad åtgärd gått vidare till studier, och 16 procent gått till arbete. Några av de ungdomar som inte kommit igång med studier vill avvakta till klassrumsundervisning startar igen.

I syfte att förebygga avhopp har kommunen även träffat elever med stor frånvaro eller andra svårigheter som fortfarande går på gymnasiet. Ett tiotal ungdomar har under året fått vägledning för att förebygga avhopp eller för att ha en färdig plan i händelse av att ungdomen väljer att hoppa av gymnasiet. I dessa fall har kommunen även träffat föräldrar och personal på gymnasieskolorna.

För mer information om verksamheten inom det kommunala aktivitetsansvaret, se bilagorna *1a. Statusrapport Kommunala aktivitetsansvaret, 1 januari-31 augusti 2021* och *1b. Årsrapport Kommunala aktivitetsansvaret 2020*.

Utveckling av arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret

Arbets- och företagsnämnden fastställde i oktober 2020 en handlingsplan för arbetet inom det kommunala aktivitetsansvaret. Handlingsplanen visar hur arbetet ser ut för att komma i kontakt med ungdomarna i det uppsökande arbetet, metoden för att söka upp ungdomarna, hur det motiverande arbetet sker samt vilka insatser som erbjuds. Under åren 2020 och 2021 utvecklades arbetet inom det kommunala aktivitetsansvaret i enlighet med den beslutade handlingsplanen.

I Mål och budget 2022-2024 som antogs i kommunfullmäktige den 11 november 2021 beslutades att kontakterna med gymnasieskolorna i syfte att förebygga elevers avhopp ska utvecklas. Vidare beslutades genomförande av en fördjupad analys för att få ökad kunskap om vilka insatser som leder till att ungdomar går vidare till studier efter avslutad insats.

För mer information om hur arbetet bedrivs och utvecklas se bilaga *1c. Handlingsplan Kommunala aktivitetsansvaret 2020* och *Mål och Budget för Nacka kommun 2022-2024*.

2. Ungdomars feriearbeten

Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv kan ett långsiktigt mål med feriearbeten vara att öka ungdomars kunskap om och intresse för välfärdsyrken. Därför erbjuds flertalet av feriearbetande ungdomar i Nacka kommun en introduktion inom olika välfärdsyrken. De feriearbetande ungdomarna får på detta sätt insikt i och perspektiv på nyttan av

välståndyrken då deras arbetsinsatser är viktiga bidrag inom dessa verksamheter. Ungdomar som har fått möjlighet att lära sig yrket under feriearbetet har ofta kompetens för att sedan arbeta extra hos samma, eller motsvarande, arbetsgivare. Intresset för yrket väntas också bidra till att ungdomar motiveras att vidareutbilda sig för en karriär inom det aktuella välståndyrket.

Ytterligare ett mål med feriearbeten antas vara att ungdomar i Nacka kommun som har svårt att få ett arbete genom egna kontakter ska ha möjlighet att få en introduktion i arbetslivet samt få en meningsfull och utvecklande sysselsättning under sommaren. Feriearbeten ger även ungdomarna en möjlighet att lära känna Nacka kommun som arbetsgivare. De feriearbetande ungdomarna arbetar mestadels i grupper, vilket leder till bra integration för framför allt den prioriterade målgruppen ensamkommande ungdomar i Nacka. En tillkommande positiv effekt finns i att ungdomar från olika delar av Nacka träffas och lär känna varandra.

För den enskilda feriearbetande ungdomens del vittnar många även om positiva erfarenheter av det första sommarjobbet. Utöver ovan nämnda mål med feriearbeten har den sociala kontakten ungdomarna har fått uppleva genom feriearbetet, under just sommaren 2021, varit extra betydelsefull. Detta då de flesta av ungdomarna under året haft sin skol- och gymnasieundervisning på distans och därför angivit att de haft begränsat med sociala kontakter.

Målgruppen och prioriterade målgrupper för feriearbeten i Nacka kommun

Feriearbeten i Nacka kommun omfattar ungdomar mellan 16-18 år, folkbokförda i Nacka och som inte tidigare haft sommarjobb via Nacka kommun. Feriearbeten erbjuds i första hand ungdomar som har svårt att hitta arbete genom egna kontakter och som ingår i arbets- och företagsnämndens prioriterade målgrupper:

- Ungdomar mellan 16–18 år som prioriteras från socialnämnden
- Ensamkommande ungdomar mellan 16–21

Sociala omsorgsprocessen och arbets- och etableringsenheten anmäler aktuella prioriterade ungdomar till verksamheten för feriearbeten. Ansvariga handläggare inom dessa verksamheter uppmuntrar identifierade prioriterade ungdomar att söka feriearbete. Samtliga ungdomar ur de prioriterade målgrupperna som söker är garanterade ett feriearbete av Nacka kommun.

Feriearbeten i projekt sommaren 2021 – fler projekt under pandemin

Möjligheten att erbjuda arbetsplatser som kunde erbjudas till feriearbetande ungdomar påverkades även 2021 av pandemin. I likhet med sommaren 2020 gavs inte heller under 2021 möjligheten att placera ungdomar på arbetsplatser inom vård, omsorg, skola eller

förskola. Under tidigare år har dessa verksamheter erbjudit arbetsplatser för cirka 180 feriearbetande ungdomar per år.

Totalt sökte 1530 ungdomar feriearbete i Nacka kommun under sommaren 2021. Av dessa erbjöds 413 ungdomar en feriearbetsplats i Nacka kommun under sommaren 2021. De feriearbetsplatser som erbjöds ungdomar under sommaren 2021 i Nacka kommun var inom;

- Skolgårdsprojektet erbjöd 215 ungdomar feriearbetsplats under 2021.
Skolgårdsprojektet vänder sig till Nackas förskolor och skolor som vill ha hjälp att rusta upp sin gård med spännande, kreativa och pedagogiska inslag.
- Sommaraktiviteter för barn erbjöd 57 ungdomar feriearbetsplats under 2021.
Via Nackas fritidsgårdar planeras och genomförs, under ledning av fritidsledare, olika typer av aktiviteter för barn och ungdomar mellan 6-18 år.
- Thomascupen erbjöd 15 ungdomar feriearbetsplats under 2021.
Thomascupen är en kommunalt tillbandahållen fotbollsturnering för spelare i åldrarna 10–15 år, fördelat på tre ålderskategorier. Sammantaget syftar projektet till att i enlighet med barnkonventionen arbeta med social hållbarhet och inkludering, med fokus på att värna barn och ungdomars fysiska och psykiska välbefinnande, hälsa och livs kvalitet, samt att stärka integrationen och i ett längre perspektiv minska risken för utanförskap bland de feriejobbade ungdomarna.
- Utearbete park erbjöd 41 ungdomar feriearbetsplats under 2021
I samarbete med enheten för offentlig utemiljö erbjuds ungdomar möjlighet att arbeta som parkarbetare och att då ha parker, gator och lekplatser i Nacka som arbetsplats under sommaren.
- Strandpatrullen erbjöd 24 ungdomar feriearbetsplats under 2021.
Strandpatrullen innebar dels plockning av skräp på Nackas stränder i enlighet med medborgarförslaget, dels en utveckling av feriearbetet i form av framtagandet och genomförande av en anti-nedskräpningskampanj under namnet "Better bin it".
- Sommarredaktionen och Fisksätra museum erbjöd 18 ungdomar feriearbetsplats under 2021. *Sommarredaktionen är ett kreativt, självständigt och stimulerande feriejobb som innebär att fotografera, filma och redigera material som handlar om ungdomarnas och arbetsgivarnas erfarenheter av feriearbeten. Syftet med materialet som skapas av Sommarredaktionen är att användas i marknadsföringen av feriejobben i Nacka kommun under kommande år. Olika typer av mediaarbete genomfördes i samverkan med Fisksätra museum.*
- Administration och vaktmästeri erbjöd 15 ungdomar feriearbetsplats under 2021.
Ungdomar har arbetat inom kommunala verksamheter med administration och i vaktmästeri. Förskolor och skolor som varit stängda för barn har erbjudit ungdomar arbetsplats som vaktmästare.

- Musikania musikband erbjöd 10 ungdomar feriearbetsplatser under 2021. *Under ledning av Stockholms läns landsting har musikbandet spelat på boenden inom äldreomsorgen i Nacka. Under pandemin 2020 och 2021 spelade bandet utanför äldreboendena.*
- Föreningar erbjöd 18 ungdomar feriearbetsplatser under 2021. *Feriearbetsplatser för att skapa meningsfulla aktiviteter för andra barn och ungdomar erbjuds inom verksamheter på folkets hus och Darra Musik och Dans.*

Under 2021 anmälde de kommunala verksamheterna totalt 85 prioriterade ungdomar mellan 16 – 21 år, vilket innebär 25 procent av de beviljade feriearbetsplatserna inom kommunala verksamheter. Av de 85 anmälda prioriterade ungdomarna var 25 ungdomar ensamkommande, 33 ungdomar prioriterade via barn- och familjeenheten och 27 ungdomar prioriterade via omsorgsenheten.

För mer information om feriearbeten under 2021 se bilagorna 2a. *Slutrapport feriearbeten Nacka kommun 2021*, 2b. *Slutrapport feriearbeten Skolgårdsprojektet 2021*.

Entreprenörutbildning

Utöver de ovan nämnda 413 feriearbetsplatserna erbjöds 60 ungdomar plats på en entreprenörutbildning under 2021. Entreprenörutbildningen innefattar en inledande utbildning i entreprenörskap i samband med att ett startkapital betalas ut till de feriearbetande ungdomarna. Sedan följer tre veckors eget företagande med daglig coaching och vägledning. Syftet med entreprenörutbildningen är ökad kunskap inom hållbart entreprenörskap, erfarenhetsutbyten och social gemenskap för de antagna ungdomarna.

För mer information om entreprenörutbildningen under 2021 se bilagorna 2c. *Slutrapport feriearbete Entreprenörutbildning Rookie Startup 2021* och 2d. *Statistik feriearbete Entreprenörutbildning Rookie Startup 2021*.

Utveckling av arbetet med feriearbeten

Verksamheten med feriearbeten behöver kontinuerligt utvecklas. För att säkerställa en effektiv och målgruppsfokuserad verksamhet behöver verksamheten ha ett tydligt syfte och mål med de av nämnden beslutade aktiviteterna. Detta för att beslutade insatser på ett maximalt sätt ska driva måluppfyllelse av nämndens indikatorer. Ett sådant tydligt formellt beslutat syfte och mål för uppdraget feriearbete tycks i nuläget saknas.

Utifrån nuvarande verksamhet med feriearbeten kan en utveckling innefatta ett särskilt fokus på hur att öka andelen prioriterade ungdomar. En utveckling kan även innefatta lärdomar från hur andra kommuner arbetar med feriearbeten. Exempelvis erbjuder flera kommuner feriearbete till ungdomar även på höstlov, jullov och påsklov.

3. Ensamkommande barn och ungdomar

Kommunen ansvarar för det praktiska mottagandet av ensamkommande barn. Med ensamkommande barn och ungdomar avses ett barn eller ungdom under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilt från båda sina föräldrar eller annan ställföreträdare. De ensamkommande barnen är antingen asylsökande eller vidarebosatta ensamkommande barn (kvotflyktingar) som anvisas till kommunen utifrån bosättningslagen.

Ansvaret innefattar boende, daglig omsorg, eventuellt särskilt stöd, god man alternativt särskilt förordnad vårdnadshavare, SFV, och skolgång. Kommunerna har rätt till statlig ersättning för kostnader för mottagandet.

Kommunen ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp som han eller hon behöver enligt socialtjänstlagen. Det innebär att kommunen ska utreda barnets behov, fatta beslut om insatser, ordna ett lämpligt boende och se till att barnet erbjuds skolundervisning. Kommunens ansvariga socialsekreterare ansvarar för att en framtidsplan upprättas i samverkan med barnet och dess gode man eller särskilt förordnad vårdnadshavare samt att densamma följs upp regelbundet. Var sjätte månad följs barnet/ungdomens placering upp genom att ett övervägande om den vård som barnet får fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas beslutas i arbets- och företagsnämndens utskott.

Utveckling av arbetet med ensamkommande barn och unga

Antalet ensamkommande barn och ungdomar i Nacka minskar successivt vilket innebär såväl minskade intäkter som kostnader. Minskningen beror på att många ungdomar fyllt 21 år, klarat av gymnasiet och att kommunens insats då avslutas men också på ett relativt lågt antal nya anvisade barn. Till följd av att verksamheten nu minskat från att 2017 ansvara för 350 barn/unga och 17 handläggare, till nuvarande ansvar för 37 barn/unga och två handläggare, kommer handläggningen av ensamkommande barn att flyttas över till Barn- och familjeenheten. Denna organisatoriska förändring görs för att säkerställa fortsatt kvalitet och rättssäkerhet samt säkra en effektiv kompetensutveckling för ansvariga socialsekreterare och synergieffekter för kommunens arbete/ansvar för barn och unga. Nämndansvaret för målgruppen ensamkommande vilar fortsatt på arbets- och företagsnämnden.

Slutsatser och prioriteringar framåt

Genom det kommunala aktivitetsansvaret är kommunerna enligt lag skyldiga att uppmärksamma och erbjuda insatser till ungdomar under 20 år som inte studerar i gymnasieskolan eller genomför någon motsvarande utbildning. Verksamheten utvecklas ständigt utifrån uppdraget och målgruppens behov, och rapporteras kontinuerligt till nämnden.

Verksamheten med feriejobb är inte lagstyrd eller tvingande för kommuner. Vikten av att som kommun tillhandahålla kommunala feriejobb är framförallt att ungdomar i Nacka

kommun som har svårt att få ett arbete genom egna kontakter ska ha möjlighet att få en introduktion i arbetslivet samt få en meningsfull och utvecklande sysselsättning under sommaren. Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv är det även viktigt att ungdomar får en positiv bild av såväl välfärdsyrken som av Nacka kommun som arbetsgivare.

Verksamheten med feriearbeten behöver fortsätta utvecklas. För att säkerställa en effektiv och målgruppsfokuserad verksamhet behöver verksamheten ha ett tydligt syfte och mål med de av nämnden beslutade aktiviteterna. Detta för att beslutade insatser på ett maximalt sätt ska driva måluppfyllelse av nämndens indikatorer.

Utifrån nuvarande verksamhet med feriearbeten kan en utveckling innefatta ett särskilt fokus på hur att öka andelen prioriterade ungdomar. En utveckling kan även innefatta lärdomar från hur andra kommuner arbetar med feriearbeten. Exempelvis erbjuder flera kommuner feriearbete till ungdomar även på höstlov, jullov och påsklov.

Ansvariga verksamheters fortsatta utveckling för arbets- och företagsnämndens målgrupp barn och ungdomar utgår i övrigt främst från prioriteringar i enlighet med nämndens Mål och Budget 2022-2024 enligt nedan:

- förebyggande arbete för att undvika att andelen unga Nackabor hamnar i biståndsberoende;
Förebyggande arbete för att undvika att Nackabor hamnar i biståndsberoende är prioriterat. Goda resultat inom det kommunala aktivitetsansvaret och nära samarbete med andra verksamheter inom kommunen såsom skolan, överförmyndaren och omsorgen för att tidigt identifiera personer med behov av vägledning eller förmyndare, är exempel på pågående proaktiva insatser. Verksamheten deltar också i kommunens förebyggande arbete mot missbruk av tobak, alkohol och droger hos ungdomar.
- att minska andelen arbetslösa ungdomar.
Arbetsförmedlingens siffror för målgruppen 18–24 år visar att arbetslösheten har gått från 6,9 procent vid årets början till 5,4 procent per sista augusti 2021. Verksamhetens arbete för att nå unga som antingen inte påbörjat gymnasiet, hoppat av gymnasiet eller inte lyckats få ett jobb efter gymnasiet behöver ses över och samarbete med Arbetsförmedlingen kring målgruppen är prioriterat.
- utveckling av verksamheten med det kommunala aktivitetsansvaret.
Under pandemin har en del av kontakterna med ungdomar genomförts digitalt, vilket ofta fungerat bra. I ett läge utan restriktioner öppnas dock fler möjligheter till att utveckla kontakterna med ungdomar och till exempel återuppta hembesök. Under året kommer kontakterna med gymnasieskolorna i syfte att förebygga elevers avhopp att utvecklas. Fördjupad analys kommer också att genomföras för att få ökad kunskap om vilka insatser som leder till att ungdomar går vidare till studier efter avslutad insats.

Ekonomiska konsekvenser

Inga direkta ekonomiska konsekvenser väntas av detta informationsärende.

Konsekvenser för barn

En ökad kunskap inom Nacka kommun för uppdraget, ansvar, verksamhet och resultat för målgruppen barn och ungdomar kan anses ha direkta och indirekta konsekvenser för barn. Ett tydligt, effektivt, rättssäkert arbete är av yttersta vikt för den mångfacetterade målgruppen inom de olika uppdragen.

Bilagor

- 1a. Statusrapport Kommunala aktivitetsansvaret, 1 januari-31 augusti 2021.
- 1b. Årsrapport Kommunala aktivitetsansvaret 2020
- 1c. Handlingsplan Kommunala aktivitetsansvaret 2020
- 2a. Slutrapport feriearbeten 2021
- 2b. Slutrapport feriearbeten Skolgårdsprojektet 2021
- 2c. Slutrapport feriearbeten Entreprenörsutbildning Rookie Startup 2021
- 2d. Statistik feriearbeten Entreprenörsutbildning Rookie Startup 2021

Pia Stark
Enhetschef
Arbets- och etableringsenheten

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Karin Dreik
Förändringsledare
Arbets- och etableringsenheten